

KATHOLIEK VLAAMSCH STUDENTENVERBOND (1890-'92), nationale katholieke studentenorganisatie.

In augustus 1890 gaven dokter A. Laporta voor Antwerpen, de advocaat E. de Visschere voor West-Vlaanderen en de advocaat H. Lebon voor Oost-Vlaanderen een vertoog uit waarin de stichting van een Katholiek Vlaamsch Studentenverbond werd

voorgesteld met als kenspreuk Alles voor Vlaanderen - Vlaanderen voor Christus. Dit was na de Vlaamsche Studentenbond van 1877 de tweede poging om een nationale katholieke studentenorganisatie op te richten. Hieraan was behoefte ontstaan door de ontwikkeling van de plaatselijke activiteit in alle Vlaamse provincies en tevens wilde men op deze wijze het katholiek karakter van de beweging doen uitkomen. Omtrent dit laatste was immers bij de geestelijke overheid wantrouwen gerezen door deelneming van studenten aan onzijdige land- en gouddagen in de vorige jaren (z. studentenbeweging: Katholieke). Het reglement van het verbond werd aan leerlingen en studenten ter goedkeuring voorgelegd op de Mechelse gouddag van september 1890. Voorzitters van de bond waren Laporta, Lebon en De Visschere en minister Helleputte aanvaardde het erevoorzitterschap, evenals priester Claeys van Oost-Vlaanderen, nadat vicaris-generaal Rutten van Limburg verklaard had deze functie onmogelijk te kunnen waarnemen. Het bestuur bestond verder uit een penningmeester, twee schrijvers en enkele vertegenwoordigers uit elke provincie. Op de bestuursvergadering van 2 juni 1891 werd besloten nauw aansluiting te zoeken bij de Vlaamsche Katholieke Landsbond, in alle provincies gouddagen te beleggen en een verbondsblad De Vlaamsche Leeuw uit te geven. Dit laatste gebeurde echter niet.

Intussen was de organisatie ook op gounniveau georganiseerd. Op 30 december 1890 was, onder voorzitterschap van Laporta, een Antwerps-Brabantse goubond opgericht, waarbij zich een tweehonderdvijftigtal leden aansloten. Op de gouddag die op 6 april 1891 te Lier werd samengeroepen, waren volgens De Student zeshonderdtachtig aanwezig. Ook de tweehonderd leden tellende Westvlaamse goubond belegde gouddagen, o.a. te Tielt in april en te Torhout in september 1891, ondanks het verbod van de bisschop van Brugge dat seminaristen of leerlingen in zijn bisdom zouden deelnemen aan gelijk welke land- of gouddag. In laatstgenoemde maand werden eveneens gouddagen gehouden te Oudenaarde en te Tongeren, waardoor ook Oost-Vlaanderen en Limburg zich bij het verbond aansloten. Nochtans was de deelneming van deze provincies gering en concentreerde de activiteit zich voornamelijk in Antwerpen en Brabant.

Op 5 augustus 1891 kwam echter verzet tegen de verbondsactiviteit vanwege de geestelijke overheid. Deze had met stijgend ongenoegen een groeiende radicalisering bij de leerlingen vastgesteld, die zich steeds meer onder de leiding van studenten schaarde, van 1885 af deelnamen aan neutrale landdagen en door aansluiting bij het algemeen studentenverbond een nog meer onafhankelijke houding tegenover de college-overheid aannamen. Daarom kregen de seminaristen van Mechelen het verbod nog aanwezig te zijn op studentenbijeenkomsten, zodat de studentenactie een zeer belangrijke motor verloor. De Student reageerde scherp met de brochure Recht door Zee, waardoor de situatie nog meer gespannen werd. In november 1891 werd de seminarist J. Feskens weggezonden wegens Vlaamsgezindheid en op 7 april van het volgend jaar vaardigde kardinaal Goossens, nadat hij de collegedirecteuren geraadpleegd had omtrent dit probleem, het besluit uit dat de leerlingen in zijn

bisdom zich niet meer mochten aansluiten bij een organisatie buiten het college of het tijdschrift *De Student* lezen. Tevergeefs trachtte het hoofdbestuur van het Studentenverbond dit besluit te laten herroepen. Door het lamleggen van de werking in de meest actieve provincies viel het Katholiek Vlaamsch Studentenverbond uiteen.

LITERATUUR: L. Dosfel, *Schets van eere Geschiedenis van de Vlaamsche Studentenbeweging* (1924); - L. Dosfel, *Verzameld werk*; VII (z.j.); - M. Cordemans, *Dr. August Laporta en De Student* (1959); - L. Gevers, *Studentenbeweging en taaltoestanden van het katholiek middelbaar onderwijs in het aartsbisdom Mechelen. 1830-1892* (licentiaatsverhandeling Kath. Univ. Leuven, 1969).

LIEVE VOS-GEVERS